

Brusel 18. února 2019
(OR. en)

6153/19

CFSP/PESC 96
DEVGEN 23
CLIMA 43
COPS 31
ENV 115
ONU 10
RELEX 105

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Diplomatická činnost v oblasti klimatu - závěry Rady (18. února 2019)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o diplomacii v oblasti klimatu ve znění přijatém na 3673. zasedání Rady dne 18. února 2019.

ZÁVĚRY RADY O DIPLOMATICKÉ ČINNOSTI V OBLASTI KLIMATU

Rada přijala následující závěry:

Naléhavá potřeba zvýšení celosvětových ambicí, posílení mnohostrannosti a účinného provádění Pařížské dohody

1. Změna klimatu je přímou a existenciální hrozbou, jíž se nevyhne žádná země. Svět je již nyní svědkem mnoha devastujících dopadů změny klimatu, nicméně kroky k jejímu zastavení zůstávají nedostatečné. Jak prohlásil generální tajemník OSN a jednoznačně potvrdila zvláštní zpráva Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) o globálním oteplení o 1,5 °C, svět nerealizuje opatření s dostatečnou rychlostí, aby zabránil nevyhnutelnému a katastrofálnímu narušení klimatu. V tomto kontextu je mimořádně naléhavě nutné posílit globální reakci na hrozbu v důsledku změny klimatu v souvislosti s udržitelným rozvojem a úsilím o vymýcení chudoby. Evropská unie je proto odhodlána pomoci zvýšit celosvětové ambice a být vedoucí silou na cestě k urychleným opatřením v oblasti klimatu na všech frontách a je si vědoma závažných důsledků, které změna klimatu představuje pro mezinárodní bezpečnost a stabilitu.

2. EU opětovně potvrzuje, že je neochvějně odhodlána dodržovat Pařížskou dohodu jakožto základní mnohostranný rámec určující celosvětová opatření v boji proti změně klimatu. Rada blahopřeje předsednictví 24. konference smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (COP 24) k uspořádání úspěšné konference, která se uskutečnila v Polsku, a vítá její pozitivní výsledek, „katovický soubor pravidel“, který umožňuje, aby Pařížská dohoda mohla sloužit jako účinná, operativní a transparentní platforma pro řešení nejnaléhavějších celosvětových výzev, a pro všechny země představuje silnou motivaci pokročit dále a zvýšit celosvětové ambice v oblasti klimatu. EU je připravena do roku 2020 sdělit nebo aktualizovat vnitrostátně stanovený příspěvek, jak bylo dohodnuto v Paříži, s přihlédnutím k tomu, že je zapotřebí dalšího kolektivního úsilí a opatření realizovaných všemi stranami.

3. EU jde příkladem tím, že své vlastní ambiciózní závazky na rok 2030 přetavuje v konkrétní opatření a právní předpisy. Uznává, že je třeba celosvětově zvýšit ambice, a rovněž již začala nastiňovat svou vizi, pokud jde o směřování k dlouhodobému přechodu ke klimaticky neutrální budoucnosti v souladu s Pařížskou dohodou. Naším úkolem je dosažení tohoto cíle a současné zajištění spravedlivé transformace pro všechny, aniž by byl kdokoli opomenut.

4. Rada všechny země naléhavě žádá, aby se podílely na tomto nezbytném zvýšení celosvětových ambicí, podloženém zjištěními nejnovější zprávy IPCC a dialogem Talanoa, a prokázaly obnovené kolektivní odhodlání dosáhnout cílů Pařížské dohody, zejména snížení globálního oteplování výrazně pod hranici 2 °C, a nadále usilovaly o to, aby nárůst teploty nepřevýšil 1,5 °C.

5. Klima se týká nás všech: států, organizací, soukromého sektoru, občanů a všech zainteresovaných stran – všichni mají hrát svou úlohu. Společné a transformační úsilí musí tedy být vyvíjeno na mnoha úrovních správy, přičemž v boji proti změně klimatu a při provádění ambiciózních řešení v terénu připadá zásadní úloha nestátním aktérům a regionální a místním samosprávám. Stejně tak bude při přechodu na nízkoemisní ekonomiky odolné vůči změně klimatu hrát zásadní úlohu další uvolňování a přesměrování potřebných finančních prostředků z široké škály zdrojů, mimo jiné i od nových přispěvatelů.

Klima, mír a bezpečnost

6. Rada je přesvědčena, že změna klimatu znásobuje hrozby a stále více představuje hrozbu také sama o sobě, se závažnými důsledky pro mír a bezpečnost na celém světě. Rada konstatuje, že změně klimatu jsou nejvíce vystaveni ti nejchudší a nejzranitelnější a osoby v nejméně stabilních a v nejzranitelnějších situacích, přičemž tito lidé jsou zároveň nejméně schopni na tuto změnu reagovat nebo se jí přizpůsobit. Vedle zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně jsou základními pilíři řízení rizik v oblasti změny klimatu rovněž budování odolnosti, zajišťování potravin a výživy, snižování rizika katastrof, předcházení konfliktům a udržitelný rozvoj, zejména udržitelné řízení poptávky, jakož i řízení a využívání přírodních zdrojů a řešení inspirovaná přírodou. Pro zmírnění destabilizujících dopadů změny klimatu a jejího nepříznivého dopadu na dosahování cílů udržitelného rozvoje je zásadní zahrnout do všech těchto procesů bezpečnostní hledisko a zároveň zajistit inkluzivní účast.

7. Rada je hluboce znepokojena zhoršením celosvětové biologické rozmanitosti, světových vodních zdrojů a ekosystémů, jakož i rostoucími hrozbami, jimiž jsou degradace půdy, nedostatek vody a s vodou související rizika a extrémní události. Obzvláště znepokojivé je zjištění Arktické rady, že Arktida se otepluje více než dvakrát rychleji, než je celosvětový průměr, což s sebou nese závažné globální důsledky. Rada připomíná závazek EU posílit podporu ochrany arktického prostředí, mimo jiné snížením emisí látek znečišťujících ovzduší, zejména černého uhlíku. V souladu se svými závěry z listopadu 2018 o diplomacii v oblasti vody podporuje komplexní a společné mezinárodní úsilí zabývat se dopady změny klimatu souvisejícími s vodou. Rada vybízí k přijetí opatření v oblasti klimatu ve prospěch oceánů, mimo jiné i řešeními inspirovanými přírodou v pobřežních a mořských oblastech, a to v rámci příslušných dlouhodobých strategií pro snižování emisí. Vyzdvihuje význam přeshraniční spolupráce mezi členskými státy a partnerskými zeměmi, zejména pokud jde o posouzení přeshraničních dopadů na životní prostředí, jakož i posouzení bezpečnosti, včetně jaderné bezpečnosti.

8. Rada vítá akci na vysoké úrovni konanou dne 22. června 2018, kterou svolala vysoká představitelka a místopředsedkyně Komise a která zdůraznila naléhavost i význam řešení rizik, jež změna klimatu představuje pro bezpečnost a mír. Účastníci vypovídali o mnoha skutečných i potenciálních bezpečnostních hrozbách souvisejících se změnou klimatu a zmiňovali kolektivní odpovědnost tyto dopady předjímat, připravovat se na ně a zmírňovat jejich závažnost. Rada vítá další události vycházející ze stávajících iniciativ, jako je iniciativa týkající se bezpečnosti planety a budapešťský summit o vodě 2019.

9. Rada vybízí vysokou představitelku, Komisi a členské státy EU, aby zajistily, že nástroje pro předcházení konfliktům, jako je systém včasného varování EU v případě konfliktů, zohlední bezpečnostní výzvy související s nežádoucími dopady změny klimatu a environmentálních rizikových faktorů a posílí vazbu mezi včasným varováním a včasnými opatřeními napříč oblastmi politiky, včetně posouzení rizik a dopadů a strategií v terénu. Rada rovněž vyzývá subjekty EU v oblasti bezpečnosti a obrany, aby zvýšily povědomí o bezpečnostních rizicích souvisejících se změnou klimatu.

10. Vítá, že Rada bezpečnosti OSN klade větší důraz na bezpečnostní dopady změny klimatu, mimo jiné prostřednictvím jednání o tomto tématu uskutečněných za švédského předsednictví dne 11. července 2018 a za předsednictví Dominikánské republiky dne 25. ledna 2019. Rada vítá kroky k posílení tohoto úsilí napříč strukturami OSN prostřednictvím cíleného prvního mechanismu s cílem nalézt řešení pro rizika související se změnou klimatu. Nadále vyzývá Radu bezpečnosti OSN a systém Spojených národů, aby zřídily pro Radu bezpečnosti komplexní informační základnu zaměřenou na bezpečnostní rizika související s klimatem, a to s cílem v plné míře zahrnout krátkodobé i dlouhodobé klimatické a environmentální rizikové faktory při posuzování a zvládání hrozeb v oblasti míru a bezpečnosti na úrovni států, regionů i na mezinárodní úrovni, jakož i s cílem využít odborné poznatky celého systému OSN k nalezení operativních způsobů reakce na tato rizika a k posílení misí OSN v terénu, kupříkladu posílením stávajících mechanismů včasného varování.

Rok 2019 jakožto kriticky důležitý rok pro opatření v oblasti klimatu a udržitelný rozvoj na úrovni Organizace spojených národů

11. Je naléhavě zapotřebí, aby všechny strany učinily další rozhodné kroky. Rada se zájmem očekává, že se v průběhu roku 2019 uskuteční řada akcí na vysoké úrovni na podporu závazků k provádění urychlených a ambiciózních globálních opatření v oblasti klimatu. Politické fórum OSN na vysoké úrovni, které se bude konat v červenci 2019, je nedocenitelnou příležitostí k tomu, aby byly zdůrazněny synergie mezi opatřeními v oblasti klimatu a naplňováním Agendy pro udržitelný rozvoj 2030, na což poukazuje rovněž zvláštní zpráva IPCC týkající se globálního oteplení o 1,5 °C, a zejména vazby mezi cíli 13 a 16, a aby bylo podpořeno jejich provádění. EU rovněž vyzývá všechny partnery, aby významným a pozitivním způsobem společně přispěly k summitu o klimatu s názvem „A Race We Can Win. A Race We Must Win“ (Závod, který můžeme a musíme vyhrát) pořádanému v září 2019 generálním tajemníkem OSN, jakož i k summitu o cílech udržitelného rozvoje, který se bude rovněž konat na začátku 74. zasedání Valného shromáždění OSN. EU považuje summit o klimatu pořádaný generálním tajemníkem OSN za zásadní příležitost mobilizovat politickou vůli s cílem zvýšit globální ambice, pokud jde o cíle Pařížské dohody, a vlády a nestátní subjekty budou mít příležitost názorně předvést transformační opatření.

12. Je třeba, aby se vzájemně posilovala opatření v oblasti klimatu a Agenda pro udržitelný rozvoj 2030, akční program z Addis Abeby a sendajský rámec pro snižování rizika katastrof. EU očekává, že v roce 2019 se na vnitrostátní i mnohostranné úrovni bude prosazovat další sbližování mezi cíli udržitelného rozvoje a programy týkajícími se klimatu. EU vyzývá všechny partnery, aby podporovali úsilí generálního tajemníka OSN o větší sladění činností, které se v těchto dvou oblastech vyvíjejí. EU bude v souvislosti s opatřeními v oblasti klimatu nadále dodržovat, podporovat a chránit lidská práva, genderovou rovnost a posílení postavení žen.

13. EU je rovněž nadále odhodlána maximalizovat příspěvek k řešení problematiky klimatu ze strany dalších relevantních mnohostranných procesů, přičemž vyzývá zejména Mezinárodní organizaci pro civilní letectví (ISAO), aby urychleně zavedla systém kompenzací a snižování emisí uhlíku v mezinárodní letecké dopravě (CORSIA) a současně zajistila jeho ekologickou vyváženost a aby se na svém příštím shromáždění dohodla na příslušném dlouhodobém cíli. EU vyzývá rovněž Mezinárodní námořní organizaci (IMO), aby prováděla svou první strategii v oblasti emisí skleníkových plynů, která je v souladu s teplotními cíli stanovenými v Pařížské dohodě. Vítá skutečnost, že dne 1. ledna 2019 vstoupila v platnost kigalská změna Montrealského protokolu, která přispívá k dosažení cílů Pařížské dohody, a vyzývá další strany Montrealského protokolu, aby tuto změnu co nejdříve ratifikovaly.

Závod, který všichni můžeme vyhrát: dlouhodobá strategie EU

14. Rada uznává, že omezení globálního oteplování výrazně pod hranici 2 °C a současné úsilí omezit nárůst teploty na 1,5 °C si vyžadují, aby se v nadcházejících desetiletích uskutečnila urychlená a dalekosáhlá společenská a hospodářská transformace a byla zajištěna ochrana životního prostředí. EU předloží sekretariátu Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) do roku 2020 ambiciózní dlouhodobou strategii, která bude v souladu s ustanoveními Pařížské dohody usilovat o klimatickou neutralitu, a vyzývá všechny strany dohody, aby včas předložily své dlouhodobé strategie.

15. EU bude nadále spolupracovat se svými partnery při urychleném provádění ambiciózní a efektivní politiky a výhledovém plánování a bude si s nimi vyměňovat související zkušenosti a osvědčené postupy. EU zdůrazňuje, že je zejména zapotřebí, aby ekonomiky zemí G20, jejichž podíl na celosvětových emisích činí asi 80 %, šly příkladem a do roku 2020 předložily ambiciózní dlouhodobé strategie, které budou v souladu s dlouhodobými cíli Pařížské dohody týkajícími se opatření v oblasti klimatu. Opatření v oblasti klimatu již nyní představují důležitou součást spolupráce se třetími zeměmi a EU zintenzivní své politické dialogy a diplomatickou činnost v oblasti klimatu a energetiky s cílem zaměřit se na příslušná opatření a podněcovat své strategické partnery k tomu, aby urychlili přechod na klimaticky neutrální a oběhové hospodářství odolné vůči změně klimatu.

16. Rada konstatuje, že nezbytný globální přechod od fosilních paliv na jiné zdroje s sebou ponese potenciálně významné změny v geopolitické rovnováze, které by mohly mít pro EU dopad na zahraniční a bezpečnostní politiku, jak nedávno uvedla Globální komise pro geopolitiku energetické transformace. Rada proto vítá strategickou dlouhodobou vizi prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky s názvem „Čistá planeta pro všechny“, kterou vypracovala Evropská komise. Zdůrazňuje, že je zapotřebí zaměřit diskuse na různé způsoby, jak v souladu s Pařížskou dohodou dosáhnout klimatické neutrality. Rada připomíná, že je důležité pečlivě zvážit vědecké a fakticky podložené ukazatele a současně zajistit spravedlivou transformaci náležitým zohledněním konkrétních socioekonomických okolností, investováním do inovativních technologických řešení, posílením postavení občanů a nestátních subjektů a sladěním opatření v klíčových oblastech, jako je energetická, průmyslová a zemědělská politika, výzkum a finanční politika. Rada připomíná, že stanovení cen uhlíku a reforma dotací na fosilní paliva jsou zásadními kroky pro vytvoření prostředí vhodného k tomu, aby finanční toky byly v souladu se směřováním k bezpečným a udržitelným emisím skleníkových plynů a k rozvoji odolnému vůči změně klimatu.

Další posílení mezinárodní spolupráce a podpory v oblasti klimatu ze strany EU

17. Rada vyzývá Komisi, vysokou představitelku a členské státy k zajištění toho, aby se opatření EU v oblasti klimatu zabývala celou škálou problémů a dopadů. Opatření v oblasti klimatu musí být součástí politických dialogů na všech úrovních a společných akčních plánů. Vysoká představitelka a Komise se vybízejí, aby řádně zohlednily opatření v oblasti klimatu v rámci budoucího plánování finanční a technické spolupráce s partnerskými zeměmi, a to i v příštím víceletém finančním rámci.

18. EU a její členské státy jsou nadále odhodlány navyšovat objem mobilizovaných mezinárodních finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu v rámci plnění kolektivního cíle rozvinutých zemí, jímž je do roku 2020 a poté až do roku 2025 pro účely zmírňování a přizpůsobování společně mobilizovat ze široké škály zdrojů, nástrojů a kanálů, veřejných i soukromých, částku 100 miliard USD ročně. V souvislosti s akčním plánem Komise týkajícím se financování udržitelného růstu jsou odhodlány naplňovat cíl Pařížské dohody, jímž je zajistit, aby finanční toky byly v souladu se směřováním k nízkým emisím skleníkových plynů a k rozvoji odolnému vůči změně klimatu. EU bude pokračovat ve svém mezinárodním úsilí s cílem zajistit podobnou mobilizaci finančních prostředků ze strany dalších partnerů a zemí.

19. EU a její členské státy uznávají význam opatření a kroků, jejichž cílem je přizpůsobit se dopadům změny klimatu, včetně posilování odolnosti a snižování zranitelnosti. Dále zdůrazňuje význam spolupráce se všemi partnerskými zeměmi v oblasti přizpůsobování se změně klimatu, a to zejména v nejméně rozvinutých zemích a malých ostrovních rozvojových státech, které jsou dopady změny klimatu bezprostředně ohroženy.
